

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารทางการแพทย์ ซึ่งได้แก่ หัวหน้าพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าฝ่าย หรือผู้ตรวจการแผนกต่าง ๆ และหัวหน้าตึกหรือหัวหน้าสถานีกาชาด ในสังกัดสภากาชาดไทย ทั้ง 3 แห่ง โดยมีผู้บริหารและพยาบาลทั้งหมด จำนวน 920 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร ผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ
จำแนกตามสถานที่

กอง	ผู้บริหารทางการแพทย์ พยาบาลประจำการ		รวม
	(คน)	(คน)	
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	61	635	696
โรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา	13	98	111
กองบรรเทาทุกข์	18	95	113
รวม	92	828	920

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 2 ชุด คือ

ชุดแรก เป็นการสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนามุคลากรพยาบาลและการรับรู้ปัญหา

ของผู้บริหารทางการแพทย์ของสภาวิชาชีพ ในแต่ละด้านคือ การปฐมพยาบาล การฝึกอบรม การสนับสนุนการศึกษาต่อ การนิเทศงาน การศึกษาดูงาน การโยกย้ายเพื่อการเลื่อนตำแหน่ง และการจัดแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการ

ชุดที่ 2 เป็นการสอบถามการได้รับกิจกรรมการพัฒนามูลนิธิพยาบาลและการรับรู้ปัญหาของพยาบาลประจำการ โดยมีเนื้อหาที่ไม่แตกต่างกัน

โดยมีวิธีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์ในการออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และอยู่ในขอบเขตของการวิจัย
2. ศึกษาสภาพของการจัดการพัฒนามูลนิธิพยาบาลสภาวิชาชีพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และพยาบาลประจำการเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนามูลนิธิพยาบาลประจำการ ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นที่คิดว่าเป็นอุปสรรคขัดขวางมิให้กิจกรรมการพัฒนามูลนิธิพยาบาลประจำการ ตามการรับรู้ของผู้บริหารและพยาบาลประจำการ นอกจากนี้ยังศึกษาจาก เอกสาร วารสาร ตำรา เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการพัฒนามูลนิธิพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนามูลนิธิพยาบาลของผู้บริหารทางการแพทย์ ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ โดยการตั้งคำถามแต่ละคำถามให้สื่อความหมายชัดเจน แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ และเติมคำมีจำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนามูลนิธิพยาบาลของสภาวิชาชีพ โดยถามผู้บริหารทางด้านพยาบาลในลักษณะของการได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่พยาบาลประจำการหรือไม่ และถามพยาบาลประจำการในลักษณะของการได้รับกิจกรรมเหล่านั้นหรือไม่ มีทั้งหมด 7 ด้านคือ การปฐมพยาบาล จำนวน 13 ข้อ การฝึกอบรม 12 ข้อ การศึกษาต่อ 6 ข้อ การนิเทศงาน 4 ข้อ การศึกษาดูงาน 4 ข้อ การโยกย้ายเพื่อการเลื่อนตำแหน่ง 4 ข้อ และการจัดแหล่งบริการความรู้ 8 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการสำรวจสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางการพยาบาล และพยาบาลประจำการ ชนิดแบบมาตราส่วนให้ค่า (Rating Scale) 5 อันดับซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน คือ การปฐมพยาบาล จำนวน 7 ข้อ การฝึกอบรม จำนวน 11 ข้อ การศึกษาต่อ จำนวน 6 ข้อ การนิเทศงาน จำนวน 4 ข้อ การศึกษาดูงาน จำนวน 4 ข้อ การโยกย้ายเพื่อเลื่อนตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ และการจัดแหล่งบริการความรู้ทางวิชาการ จำนวน 9 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาข้อความในแบบสอบถามรวมทั้งพิจารณาสำนวนภาษา และลักษณะคำถามที่ใช้เป็นรายข้อ แล้วนำแบบสอบถามซึ่งได้รับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารระดับผู้ช่วยหัวหน้าตึก พยาบาลประจำการ และวิทยากรแผนกวางแผนและพัฒนาบริการพยาบาล ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 โดยใช้สูตรของ Kuder Richardson K-R 21 (ประคอง กรรณสูต 2525 : 46-47)

$$K-R 21 : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{X(n-X)}{nS_x^2} \right)$$

r_{xx} = สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม

n = จำนวนของข้อสอบในแบบทดสอบ

S_x^2 = คะแนนความแปรปรวนของคะแนนของผู้ทดสอบทั้งหมด

X = มีชคณิตของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

และในตอนที 3 ใช้สูตรของ ฮอยท์ (Hoyt's Analysis of Variance)

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 55)

$$r_{tt} = 1 - 1 - \frac{S_e^2}{S_x^2}$$

S_e^2 = ความแปรปรวนของ error หรือส่วนที่เหลือ

S_x^2 = ความแปรปรวนระหว่างคน

r_{tt} = สัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถาม

จากการคำนวณหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 2 ได้ค่าความเที่ยง = 0.70

ตอนที่ 3 ได้ค่าความเที่ยง = 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปพบบุคคลดังต่อไปนี้

ดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

1.2 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระศรีราชา

1.3 ผู้อำนวยการกองบรรเทาทุกข์

เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ขอความร่วมมือในการวิจัยตลอดจนวิธีการรวบรวมข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามใช้วิธีดำเนินการ 2 วิธีด้วยกันคือ

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มประชากรด้วยตนเองตามแผนก และตึก
รักษาพยาบาลต่าง ๆ ด้วยตนเองทั้งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระ
และกองบรรเทาทุกข์ และเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง

2.2 การส่งทางไปรษณีย์ไปตามสถานีกาชาดจังหวัดต่าง ๆ โดยขอความกรุณา
ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถาม และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถาม
คืนจากกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 84 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้ได้ 80 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 86.96 และได้รับแบบสอบถามคืนจากพยาบาลประจำการ 750 ฉบับ เป็นแบบ
สอบถามที่สมบูรณ์ 716 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.47 โดยจำแนกตามสถานที่ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมาจำแนกตามสถานที่

สถานที่	ผู้บริหารทางการพยาบาล			พยาบาลประจำการ		
	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	61	52	85.25	635	547	86.14
โรงพยาบาลสมเด็จพระ เจ้าศรีราชา	13	11	85.00	98	88	89.79
กองบรรเทาทุกข์	18	17	94.44	95	81	85.26
รวม	92	80	86.96	828	716	86.47

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX
(Statistical Package of the Social Science) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจง

ความถี่และค่าร้อยละของแต่ละรายการ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนามูลกรพยาบาลของสภากาชาดไทย ทั้ง 7 ด้าน
วิเคราะห์โดย

2.1 การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละทั้งผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาล
ประจำการเป็นรายข้อ

2.2 เปรียบเทียบการจัดทำกิจกรรมการพัฒนามูลกรพยาบาลของผู้บริหาร
ทางการแพทย์ และการได้รับกิจกรรมการพัฒนามูลกรพยาบาลของพยาบาลประจำการ
โดยใช้การทดสอบค่า χ^2 (Chi-square)

ในการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการพัฒนามูลกรพยาบาลของผู้บริหารและพยาบาล
ประจำการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรของพยาบาลประจำการในแต่ละกองของ
สภากาชาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การวิจัยนี้สามารถอ้างอิงไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ
คล้ายคลึงกันได้ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธี Simple Random Sampling ตาม
ตารางการสุ่มตัวอย่างของมอร์แกน (Morgan 1970: 680) ส่วนผู้บริหารได้ใช้ประชากรทั้งหมด
ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างประชากรจำแนกตามกลุ่มประชากรและสถานที่

สถานที่	ผู้บริหารทางการแพทย์	พยาบาลประจำการ	รวม (คน)
	(คน)	(คน)	
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	52	194	246
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ	11	31	42
กองบรรเทาทุกข์	17	29	46
รวม	80	254	334

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลประจำการ ทั้ง 7 ด้าน วิเคราะห์โดย

3.1 วิเคราะห์ด้วยวิธีมีชดิม เลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ การลงความเห็นว่าคุณงานของคณมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลในด้านใดมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยที่สุด และไม่มีเลย จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	ถือว่า ไม่เป็นปัญหาเลย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	ถือว่า มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	ถือว่า มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	ถือว่า มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	ถือว่า มีปัญหามากที่สุด

3.2 เปรียบเทียบการรับรู้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลของสภากาชาดไทยของผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลประจำการ โดยการทดสอบค่าด้วย K-S Test (The Kolmogoroy Smirnov test)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร $\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$

(ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 94)

\bar{X} = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนข้อมูลในกลุ่มประชากร

2. คำนวณหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรประกอบ กรรณสูตร 2525 : 97)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

- S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ϵX^2 = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 ϵX = ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัว
 N = จำนวนข้อมูลในกลุ่มประชากร

3. ทดสอบสัดส่วนจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ ถ้าสัดส่วนความถี่ของทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็แสดงว่าคนตอบ 2 กลุ่มมีความเห็นไม่ตรงกัน และถ้าสัดส่วนความถี่ของ 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แสดงว่าทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นตรงกัน โดยการใช้ χ^2 -test (วรรณ ปุรณโชติ 2528 : 41)

$$\chi^2 = \frac{N(AD-BC)^2}{(A+B)(C+D)(A+C)(B+D)}$$

- N = จำนวนข้อมูลในกลุ่มประชากรทั้งหมด
 A = จำนวนความถี่ของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ได้ทำกิจกรรมนั้น
 B = จำนวนความถี่ของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการที่ได้รับกิจกรรมนั้น
 C = จำนวนความถี่ของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารที่ไม่ได้ทำกิจกรรมนั้น
 D = จำนวนความถี่ของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการที่ไม่ได้รับกิจกรรมนั้น

4. ทดสอบความแตกต่างในด้านการรับรู้ปัญหาในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรพยาบาลสหราชอาณาจักรไทย ใช้ K-S test (The Kolmogorov Smirnov Test) (วรรณ ปุรณโชติ 2528 : 116)

$$D = \text{maximum} \left| S_1^f(X) - S_2(X) \right|$$

- D = ผลต่างที่มีค่ามากที่สุดของสัดส่วนความถี่สะสมระหว่างกลุ่มตัวอย่าง
 $S_1(X)$ = ฟังก์ชันการแจกแจงสัดส่วนความถี่สะสมของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $S_2(X)$ = ฟังก์ชันการแจกแจงสัดส่วนความถี่สะสมของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ 2